

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl samosoudkyní JUDr. Martinou Kůchlerovou,
Ph.D. ve věci

žalobce a): S. K.
žalobkyně b): K. K.
žalobkyně c): A. K.
proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
sídlem Nad Štolou 936/3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 1. 10. 2021, č. j. OAM-568/ZA-ZA10-ZA20-2021, a o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 1. 10. 2021, č. j. OAM-567/ZA-ZA10-ZA20-2021,

takto:

- I. Žaloby se zamítají.
- II. Žalobci nemají právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému se nepřiznává náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobci napadli žalobami doručenými Krajskému soudu v Hradci Králové dne 12. 11. 2021 v záhlaví specifikovaná rozhodnutí, kterými žalovaný zamítl jejich žádosti o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodné, podle § 16 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“).

II. Shrnutí argumentace obsažené v žalobách a ve vyjádřeních žalovaného

2. Žalobci předně namítli, že v řízení o udělení mezinárodní ochrany byli jako účastníci zkráceni na svých právech. Měli totiž za to, že žalovaný porušil § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), neboť nezjistil stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti (ve vazbě na § 2 odst. 4 téhož zákona). Dále porušil ustanovení § 2 odst. 1 správního řádu, jelikož nepostupoval v souladu se zákony a ostatními předpisy, ustanovení § 50 odst. 2 a 3 správního řádu, neboť nezjistil všechny rozhodné okolnosti a nevyšel tak ze spolehlivě zjištěného stavu věci - rozhodnutí tak nelze považovat za přesvědčivé. Žalovaný měl porušit i ustanovení § 68 odst. 3 správního řádu, jelikož odůvodnění napadených rozhodnutí neobsahuje úvahy, jimiž byl žalovaný veden při hodnocení podkladů a výkladu ustanovení zákona o azylu. Žalobci jsou rovněž toho názoru, že bylo porušeno ustanovení § 12 a 14a zákona o azylu.
3. Obsah obou žalob, původně vedených ve dvou řízeních, která byla následně rozhodnutím soudu spojena ke společnému projednání, je obsahově zcela totožný, neboť důvody, které uváděl žalobce a) [otec nezletilé žalobkyně c) a manžel žalobkyně b)] jsou totožné jako ty, které uváděly ve své žalobě žalobkyně b) a c).
4. Podle žalobců nelze v jejich případě považovat Gruzii za bezpečnou zemi původu. Žalobci uvedli relevantní skutečnosti svědčící tomu, že v zemi původu mohli čelit nebezpečí vážné újmy v důsledku jednání soukromých osob. Otec žalobce a) si půjčil peníze ze strany soukromého věřitele a tento je nyní vymáhá rovněž po žalobci a). Žalobce a) byl tímto věřitelem i fyzicky napaden a v důsledku takového útoku měl rozbitou hlavu. Věřitel vyhrožoval i tím, že ublíží dceři žalobců a) a b), žalobkyni c). Poté, co žalobci odcestovali ze země původu, se po nich věřitel ptal i u jejich sousedů. Touto skutečností se žalovaný v napadeném rozhodnutí dostatečně nezabýval.
5. Žalobci nesouhlasili s tím, že je pro ně Gruzie bezpečnou zemí a jejich žádost byla s odkazem na seznam tzv. bezpečných zemí vyhodnocena jako zjevně nedůvodná podle § 16 odst. 2 zákona o azylu. Vydání seznamu bezpečných zemí je pouhou vyhláškou ministerstva (žalovaného) a soud není takovým podzákonným právním předpisem vázán. Soud by tedy sám měl vyhodnotit, zda je Gruzie tzv. bezpečnou zemí. Žalobci v této souvislosti dále odkázali na rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 5 Azs 23/2013.
6. Žalobci dále uvedli, že mají za to, že podklady pro vydání rozhodnutí nepostačují k tomu, aby jejich země původu byla označena za bezpečnou zemi původu a aby byla jejich žádost z tohoto důvodu zamítnuta.
7. V neposlední řadě žalobci odkázali na rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 20. 10. 2021, č. j. 41 Az 58/2020 – 52, ze kterého ve zbytku žalob citovali konkrétní pasáže. Dle jejich názoru z tohoto rozsudku plyne, že zařazení určité země na seznam tzv. bezpečných zemí musí být učiněno v souladu s procedurální směrnicí a zákonem o azylu. Soud proto

při soudním přezkumu rozhodnutí žalovaného založeného na konceptu bezpečné země původu musí mít možnost nejen posoudit, zda se žadateli podařilo vyvrátit domněnku bezpečnosti, ale předtím se také zaměřit na otázku, zda vůbec k zařazení země na seznam bezpečných zemí původu došlo v souladu s procedurální směrnici a zákonem o azylu.

8. Závěrem žalobci uvedli, že dle jejich názoru jimi napadená rozhodnutí trpí stejnými vadami, jako rozhodnutí v případě posuzovaném ve výše uvedeném rozsudku Krajského soudu v Brně. Ani v případě žalobců neposkytují shromážděné podklady dostatečný základ k zařazení země původu žalobců na seznam bezpečných zemí původu. Z toho důvodu neměly být jejich žádosti posouzeny jako zjevně nedůvodné.
9. Žalovaný ve vyjádřeních k žalobám setrval na závěru, že žalobci nebyli s to prokázat, že Gruzii ve vztahu k nim není možné považovat za bezpečnou zemi původu. Žalobci měli v zemi původu problémy se soukromou osobou, které otec žalobce a) dluží peníze. Jak žalobce a) sám vypověděl (strana 10 správního spisu), s žádostí o pomoc se v Gruzii na nikoho neobrátil.
10. Žalobce a) (stejně jako zbylé dvě žalobkyně) tak nevyužil prostředků, které mu jeho země původu nabízí (k tomu žalovaný odkázal na strany svých rozhodnutí, kde se s danou problematikou vypořádal). Na věci nic nemění pokusy žalobců uměle vykonstruovat jakési teorie o neústavnosti seznamu tzv. bezpečných zemí původu a nedostatečných podkladů pro zařazení Gruzie na tento seznam. Státy jsou na seznam bezpečných zemí původu přidávány v souladu s platnou legislativou, a to po splnění zákonných požadavků.
11. Žalovaný tak navrhl žaloby v celém rozsahu zamítnout jako nedůvodné.

III. Posouzení věci krajským soudem

12. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v rozsahu žalobních námitek v řízení podle části třetí hlavy druhé dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Při posuzování věci měl ovšem na zřeteli také čl. 46 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013, o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (dále jen „procedurální směrnice“), který zakotvuje povinnost členských států zajistit pro žadatele o mezinárodní ochranu účinný opravný prostředek. Dle odst. 3 uvedeného ustanovení pak lze za účinný opravný prostředek považovat pouze takový prostředek, který zabezpečuje „*úplné a ex nunc posouzení jak skutkové, tak právní stránky, včetně případného posouzení potřeby mezinárodní ochrany podle směrnice 2011/95/EU*“. S ohledem na promeškání transpoziční lhůty ze strany českého zákonodárce se citované ustanovení procedurální směrnice vyznačuje (pro řízení zahájená na základě žádostí o mezinárodní ochranu podaných po 20. 7. 2015) vertikálním přímým účinkem. Krajský soud ve věci rozhodl bez nařízení jednání, v souladu s § 51 odst. 1 s. ř. s. Žaloby shledal nedůvodnými.
13. Žalovaný zamítl žádosti žalobců o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodné, podle § 16 odst. 2 zákona o azylu. V napadených rozhodnutích uvedl, že žalobci přicestovali do ČR v srpnu roku 2021 autobusem. Přicestovali na základě biometrického pasu. Dne 4. 8. 2021 žalobci požádali o udělení mezinárodní ochrany v ČR. Jako důvody této žádosti uvedli, že otec žalobce a) si půjčil peníze od soukromého věřitele, za které si koupil auto a opravil dům. Poté, co otec žalobce a) rovněž odcestoval z Gruzie, soukromý věřitel požadoval dlužné peníze (asi 35 000 USD) po žalobci a), který uvedl, že peníze nemá. Soukromý věřitel začal žalobci a) vyhrožovat a v květnu 2021 jej napadl a žalobci

rozbil hlavu. Žalobce a) však lékařské vyšetření nevyhledal. Následně věřitel žalobce a) a jeho rodinu ještě dvakrát navštívil doma (v červnu nebo červenci 2021), později již jen telefonoval. V srpnu se žalobce a) rozhodl se svou rodinou odjet do České republiky, protože byl ve stresu a měl obavu o svou rodinu. Žalobce a) ani žalobkyně b) a c) se v zemi původu neobrátili na nikoho s žádostí o pomoc, ani nepodali trestní oznámení. Žalobce a) uvedl, že to z toho důvodu, aby mu onen věřitel ještě víc neublížil. Žalobce a) dále uvedl, že žádné další problémy v zemi původu neměl, nikdy neměl potíže ani se státními orgány (a to ani kvůli své rase, národnosti, náboženství, pohlaví, příslušnosti k sociální skupině či politickému přesvědčení (obdobné platí i pro žalobkyně). Žalobce a) trpí epilepsií, kvůli které pobíral v zemi původu invalidní důchod a medikaci, tu užívá i v České republice.

14. Žalovaný konstatoval, že ČR považuje Gruzii, s výjimkou Abcházie a Jižní Osetie, za tzv. bezpečnou zemi původu ve smyslu § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu. Zároveň neshledal, že by v případě žalobců nebylo možno Gruzii za takovou zemi považovat. Žalobci neměli žádné potíže s gruzínskými státními orgány, důvodem jejich odchodu z vlasti byly problémy se soukromým věřitelem, kterému otec žalobce a) dluží peníze. Žalobce a) byl jednou touto osobou fyzicky napaden, uvedená osoba rodině žalobce a) vyhrožovala, konkrétně žalobkyni c), žalobci se však na nikoho s žádostí o pomoc neobrátili.
15. Podle § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu se pro účely tohoto zákona rozumí bezpečnou zemí původu stát, jehož je cizinec státním občanem, nebo v případě osoby bez státního občanství stát posledního trvalého bydliště, 1. ve kterém obecně a soustavně nedochází k pronásledování, mučení nebo nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestům a k hrozbě z důvodu svévolného násilí v případě mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, 2. který jeho občané nebo osoby bez státního občanství neopouštějí z důvodů uvedených v § 12 nebo § 14a, 3. který ratifikoval a dodržuje mezinárodní smlouvy o lidských právech a základních svobodách, včetně norem týkajících se účinných opravných prostředků, a 4. který umožňuje činnost právníkům osobám, které dohlíží nad stavem dodržování lidských práv.
16. Podle § 16 odst. 2 zákona o azylu se jako zjevně nedůvodná zamítne žádost o udělení mezinárodní ochrany, jestliže žadatel o udělení mezinárodní ochrany přichází ze státu, který ČR považuje za bezpečnou zemi původu, neprokáže-li žadatel o udělení mezinárodní ochrany, že v jeho případě tento stát za takovou zemi považovat nelze. V souladu s § 16 odst. 3 zákona o azylu platí, že pokud jsou tu důvody pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodné, neposuzuje se, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany splňuje důvody pro udělení azylu podle § 13 a 14 nebo doplňkové ochrany podle § 14b. Jsou-li důvody pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodné podle § 16 odst. 2, rovněž se neposuzuje, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany neuvádí skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a.
17. Podle § 86 odst. 4 zákona o azylu stanoví ministerstvo vyhláškou seznam bezpečných zemí původu, bezpečných třetích zemí a evropských bezpečných třetích zemí; seznamy zemí stanovené vyhláškou ministerstva přezkoumá nejméně jedenkrát v kalendářním roce.
18. Právě shrnutá úprava obsažená v zákoně o azylu má základ v procedurální směrnici. Podle bodu 40 preambule pokud lze třetí zemi pokládat za bezpečnou zemi původu, měly by mít členské státy možnost označit ji za bezpečnou a vycházet z domněnky, že je pro daného žadatele bezpečná, pokud žadatel neprokáže opak. Z bodu 46 preambule vyplývá, že

členské státy se mohou rozhodnout, zda budou posuzovat bezpečnost země původu případ od případu nebo označí země jako bezpečné přijetím seznamu těchto zemí. ČR zvolila druhou z těchto variant (viz výše citovaný § 86 odst. 4 zákona o azylu). Seznam bezpečných zemí původu je obsažen v § 2 vyhlášky č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu a zákon č. 221/2003 Sb., o dočasné ochraně cizinců. Jednou ze zemí nacházejících se na uvedeném seznamu je právě Gruzie, s výjimkou Abcházie a Jižní Osetie.

19. Pokud tedy žadatel pochází z bezpečné země původu, předpokládá se, že jeho žádost o mezinárodní ochranu je nedůvodná, protože mu v zemi původu nehrozí pronásledování ani vážná újma. Tato domněnka je ovšem vyvratitelná. Každý žadatel pocházející z bezpečné země původu musí mít možnost prokázat, že v jeho konkrétním případě by se domněnka bezpečnosti uplatnit neměla. Za tímto účelem musí žadatel prokázat, že právě jemu „*brozí větší riziko pronásledování nebo vážné újmy než ostatním osobám v obdobném postavení (...) tudíž označení určité země za bezpečnou zemi původu v podstatě zvyšuje důkazní břemeno na straně žadatelů o mezinárodní ochranu*“ (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 – 70).
20. Podle žalobců nelze v jejich případě považovat Gruzii za bezpečnou zemi původu. Žalobci namítli, že ve správním řízení uvedli relevantní skutečnosti svědčící tomu, že v zemi původu mohli čelit nebezpečí vážné újmy. Žalovaný se ale v napadeném rozhodnutí těmito skutečnostmi dostatečně nezabýval a neprovedl individuální posouzení podaných žádostí. S tím úzce souvisí další námitka, podle níž žalovaný nedostatečně zjistil skutkový stav, neboť nepracoval prakticky s žádnými informacemi o zemi původu žalobců.
21. Krajský soud uvedeným žalobním námitkám nepřisvědčil. Jak vyplývá z výše podaného shrnutí relevantní právní úpravy, v případě aplikace institutu bezpečné země původu správní orgán neprovádí plnohodnotné meritorní posouzení žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Správní orgán neposuzuje, zda má žadatel odůvodněný strach z pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu nebo zda mu hrozí skutečné nebezpečí vážné újmy podle § 14a zákona o azylu. Zároveň žalovaný nemá povinnost shromažďovat informace o zemi původu ve stejném rozsahu, jako je tomu ve standardních případech.
22. Žalovaný proto nijak nepochybil, jestliže vyšel primárně ze zprávy „Hodnocení Gruzie jako bezpečné země původu“, která zdůvodňuje naplnění podmínek pro zařazení Gruzie (s výše specifikovanou výjimkou) na seznam takových zemí. Tato zpráva z povahy věci obsahuje obecné informace o Gruzii, nejedná se o adresnou zprávu pořízenou za účelem posouzení důvodů uvedených v žádostech o mezinárodní ochranu podaných žalobci. Teprve pokud by žalobci prokázali, že v jejich případě nelze Gruzii považovat za bezpečnou zemi původu, musel by žalovaný shromáždit takové zprávy o zemi původu, které by mu umožnily provést plnohodnotné posouzení důvodů uváděných žalobci v jejich žádostech.
23. Nedůvodná je také námitka, podle níž je uvedená nedostačující pro závěr o tom, že je Gruzie tzv. bezpečnou zemí. Procedurální směrnice počítá s tím, že hodnocení, zda je určitá země bezpečnou zemí původu, bude provádět členský stát, který posuzuje žádost o mezinárodní ochranu. V čl. 37 odst. 3 podmiňuje toto hodnocení tím, že se má zakládat na řadě zdrojů informací, zejména informací z jiných členských států, od Evropského podpůrného úřadu pro otázky azylu, Úřadu vysokého komisaře OSN pro uprchlíky, Rady

Evropy a jiných významných mezinárodních organizací. Zpráva „Hodnocení Gruzie jako bezpečné země původu“ tyto podmínky splňuje.

24. Krajský soud souhlasí s žalovaným rovněž v tom, že žalobci neprokázali, že v jejich případě by se domněnka bezpečnosti země původu neměla uplatnit. Žalobci neprokázali, že právě jim /nebo jen některému z nich) *„brozí větší riziko pronásledování nebo vážné újmy než ostatním osobám v obdobném postavení“*, jak požaduje rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 5 Azs 66/2008 – 70.
25. Žalobci dokonce nic takového ani netvrdili. Žalobce ve správním řízení uvedli, že žalobce a) napadl soukromý věřitel, kterému dluží otec žalobce a) peníze. Na policii či jiný orgán veřejné moci se v zemi původu však žalobce a) (stejně jako žalobkyně) neobrátil.
26. Z tvrzení žalobců tedy nijak neplyne, že by měli obavy z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů. Žalobci uváděné důvody by případně mohly svědčit tomu, že by jim v případě návratu do Gruzie hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle § 14a zákona o azylu. Hrozba vážné újmy může být důvodem pro udělení doplňkové ochrany i v případech, kdy jejím původcem je soukromá osoba, pokud lze podle § 2 odst. 6 zákona o azylu, *„prokázat, že stát, strana nebo organizace, včetně mezinárodní organizace, kontrolující stát nebo podstatnou část jeho území nejsou schopny nebo ochotny odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před pronásledováním nebo vážnou újmu“*. Z judikatury Nejvyššího správního soudu zároveň vyplývá, že, jde-li o původce hrozící vážné újmy z okruhu soukromých osob, musí se postižená osoba obrátit nejprve s žádostí o pomoc na vnitrostátní orgány v zemi původu, pokud není zjevné, že tyto orgány nejsou schopny či ochotny účinnou ochranu poskytnout (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 9. 2008, č. j. 3 Azs 48/2008 – 57).
27. Krajský soud proto, ve shodě s žalovaným, považuje za významnou skutečnost, že žalobce a) (ani žalobkyně) se na policejní ale ani jiný orgán veřejné moci neobrátil. Možnostmi vnitrostátní ochrany se přitom žalovaný v obou žalobou napadených rozhodnutích podrobně zabýval.
28. Dle judikatury Nejvyššího správního soudu nelze za určitých okolností trvat na tom, aby se žadatel o mezinárodní ochranu nejprve pokusil vyhledat pomoc u orgánů veřejné moci v zemi jeho původu. Respektive v některých případech je povinností žalovaného zabývat se blíže otázkou, nakolik je ochrana poskytovaná veřejnými orgány v praxi účinná a zda k ní žadatel mohl mít přístup. Například v rozsudku ze dne 18. 12. 2008, č. j. 1 Azs 86/2008 – 101, Nejvyšší správní soud dovodil, že bylo povinností žalovaného takto postupovat s ohledem na žadatelem tvrzenou situaci v Pákistánu, v němž dle něj představitelé veřejné moci nejsou ochotni poskytovat ochranu osobám pronásledovaným z náboženských důvodů, a dokonce se na jejich pronásledování často sami podílejí (žadatel uváděl, že je pronásledován náboženskými fanatiky, neboť se nachází v nábožensky smíšeném manželství). V dalším rozsudku ze dne 9. 2. 2010, č. j. 6 Azs 74/2009 – 51, pak Nejvyšší správní soud dospěl ke shodnému závěru v situaci, kdy žadatelka uváděla, že se obává lidí ze své vesnice, kteří ji chtějí zabít, neboť ji označili za hanbu vesnice, jelikož ji po tři roky znásilňoval vlastní otec, a že státní orgány ji nejsou schopny zajistit ochranu, neboť se nemíchají do věcí vesnice. Žalobci ale neuvedli žádné obdobné skutečnosti, z nichž by bylo možné dovodit, že právě v jejich případě by ani nemělo smysl obracet se na gruzínskou policii nebo jiné orgány veřejné moci.

29. Žalobci se dále konkrétními citacemi dovolávali závěrů vyslovených v rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 20. 10. 2021, č. j. 41 Az 58/2020 – 52. Žalobci tvrdili, že závěry plynoucí z tohoto pravomocného rozsudku mají být aplikovány i v jejich případě. Soud se má zabývat tím, zda je Gruzie správně zařazena na seznam tzv., bezpečných zemí, neboť dle jejich názoru – v návaznosti na jimi uvedená tvrzení, by být neměla, respektive ve vztahu k žalobcům by na Gruzii nemělo být nahlíženo jako na tzv. bezpečnou zemi původu a dále aplikovat § 16 odst. 2 zákona o azylu.

30. Z výše uváděného rozsudku Krajského soudu v Brně potom plyne, že: „21. Ustanovení čl. 47 Listiny základních práv EU zakotvuje právo každého na účinný prostředek nápravy porušení jeho práv a svobod zaručených právem Unie před soudem. Toto základní právo v kontextu společného evropského azylového systému provádí čl. 46 procedurální směrnice, který dává vzniknout závazku členských států zajistit, aby účinný opravný prostředek obsahoval úplné a ex nunc posouzení jak skutkové, tak právní stránky věci (čl. 46 odst. 3). Soud proto při soudním přezkumu rozhodnutí žalovaného založeného na konceptu bezpečné země původu musí mít možnost nejen posoudit, zda se žadateli podařilo vyvrátit domněnku bezpečnosti, ale předtím se také zaměřit na otázku, zda vůbec k zařazení země na seznam bezpečných zemí původu došlo v souladu s procedurální směrnicí a zákonem o azylu....

.... Žalovaný pak u bezpečných zemí původu nemá povinnost zkoumat dostupnost vnitřní ochrany individuálně v rámci každé žádosti. Nad rámec podkladů, z nichž se dovozuje bezpečnost země jako takové, tedy nemá ani povinnost shromáždit si další relevantní podklady k dostupnosti vnitřní ochrany v konkrétní věci. Presumpce dostupnosti vnitřní ochrany v bezpečné zemi původu se však uplatní pouze za předpokladu, že k samotnému zařazení této země na seznam došlo v souladu s procedurální směrnicí, resp. zákonem o azylu. Splnění tohoto předpokladu pak musí přezkoumat soud, který rozhoduje o opravném prostředku podle čl. 46 procedurální směrnice.

31. ... 24. V té souvislosti je třeba upozornit, že kritéria, která by země měla splnit, aby mohla být bezpečnou zemí původu podle § 2 písm. k) zákona o azylu, neodpovídají kritériím, které vyžaduje Příloha I procedurální směrnice (srov. body 13 a 16 výše). Zákon o azylu například vůbec neobsahuje podmínku zohlednit při hodnocení rozsahu ochrany poskytované před pronásledováním nebo vážnou újmu příslušné právní předpisy a způsob, jakým se uplatňují [písm. a) Přílohy I procedurální směrnice], či dodržování zásadu nenavrácení podle Ženevské úmluvy [písm. c) Přílohy I procedurální směrnice]. Procedurální směrnice naopak nepočítá s tím, že by pro posouzení bezpečnosti země původu bylo relevantní, zda země původu umožňuje činnost právnickým osobám, které dohlížíjí nad stavem dodržování lidských práv [§ 2 odst. 1 písm. k) bod 4 zákona o azylu], anebo zda se jedná o stát, který jeho občané nebo osoby bez státního občanství neopouštějí z důvodů uvedených v § 12 nebo § 14a zákona o azylu [§ 2 odst. 1 písm. k) bod 2 zákona o azylu]. Kritéria pod písmeny b) a d) Přílohy I procedurální směrnice zákon o azylu směřuje do jednoho. Zákon o azylu navíc odkazuje pouze obecně na ratifikaci a dodržování mezinárodních smluv o lidských právech a základních svobodách. Příloha I procedurální směrnice ovšem vyžaduje dodržování práv stanovených v Úmluvě, MPOPP nebo Úmluvě proti mučení. Zejména pak závazků, od kterých nelze odstoupit v případě ohrožení, podle čl. 15 odst. 2 Úmluvy.

32. ...26. Jde-li o otázku vnitřní ochrany, je pojem účinných opravných prostředků [§ 2 odst. 1 písm. k) bod 3 in fine zákona o azylu] tedy třeba vykládat v souladu s požadavky uvedenými v čl. 7 kvalifikační směrnice. Podle jeho odst. 2 ochrana spočívá v tom, že stát nebo strany nebo organizace, včetně

mezinárodních organizací, ovládající stát nebo podstatnou část území státu, učiní přiměřené kroky, aby zabránily pronásledování nebo vzniku vážné újmy, mimo jiné zavedením účinného právního systému pro odhalování, stíhání a trestní postih pronásledování nebo způsobení vážné újmy. Žadatel musí mít současně k této ochraně přístup. Za mezinárodní smlouvy, jejichž dodržování je třeba posoudit [§ 2 odst. 1 písm. k) bod 3 in principio zákona o azylu], je třeba považovat Úmluvu, MPOPP a Úmluvu proti mučení. A zejména je nutné posoudit dodržování práv, od nichž se podle čl. 15 odst. 2 Úmluvy nelze odchýlit (např. zákaz mučení) [písm. b) přílohy I procedurální směrnice].“

33. V nyní posuzované věci je však situace odlišná. Výše uvedeným otázkám se žalovaný věnuje poměrně podrobně, a to v návaznosti na jím obstarané podklady pro rozhodnutí (k tomu srov. obsah správních spisů a obě žalobou napadená rozhodnutí).
34. Shromážděné zprávy se totiž, na rozdíl od závěrů ve výše citovaném rozsudku Krajského soudu v Brně, věnují otázce, zda policie (či jiné orgány) efektivně šetří případy a chrání práva občanů. Ze zpráv plyne, že gruzínští občané mohou podat stížnost ke státnímu zastupitelství a justičním organizacím. Případnou nečinností či zneužitím pravomocí státních orgánů se rovněž zabývá úřad ombudsmana, který aktivně za dodržování lidských práv vystupuje, a řada nevládních organizací, které poskytují efektivní pomoc v případě porušení práv jednotlivců. Žalobci ostatně ani netvrdili, že by výše uvedené způsoby ochrany nefungovaly, respektive fungovaly jen formálně či za určitých (nekalých) podmínek.
35. Krajský soud se tedy ztotožňuje s obecnými závěry Krajského soudu v Brně, a totiž, že určitou zemi tedy lze považovat ve vztahu ke konkrétnímu žadateli za bezpečnou zemi původu, pouze pokud k jejímu označení za bezpečnou došlo v souladu s podmínkami stanovenými procedurální směrnici a zákonem o azylu. Až v případě splnění této podmínky lze použít § 16 odst. 2 o azylu a jím předvídanou vyvratitelnou domněnku bezpečnosti země původu.
36. Na rozdíl od Krajského soudu v Brně, který se věcí zabýval konkrétně ve vztahu k Indii, však zdejší soud dovodil, že Gruzie (s výše uvedenou, seznamem bezpečných zemí předpokládanou, výjimkou) předpoklady označení za bezpečnou zemi původu v této věci splnila.
37. Za těchto okolností nelze žalovanému vyčítat, že bez dalšího uzavřel, že Gruzii, s výjimkou Abcházie a Jižní Osetie, lze považovat za bezpečnou zemi původu i v případě žalobců. Žalobci nejenže neprokázali opak, ale ani neuváděli skutečnosti, které by vyvolávaly pochybnosti o tom, zda se v jejich případě má domněnka bezpečnosti země původu uplatnit.
38. V neposlední řadě krajský soud odkazuje na závěry, které k situaci v Gruzii podává i aktuální judikatura Nejvyššího správního soudu: *Obdobnými situacemi gruzínských občanů, jejichž žádost o mezinárodní ochranu žalovaný zamítl podle § 16 odst. 2 zákona o azylu, se Nejvyšší správní soud zabýval v nedávných usneseních ze dne 30. 9. 2020, č. j. 9 Azs 185/2020 - 30, a ze dne 12. 11. 2020, č. j. 1 Azs 318/2020 - 30. Obecně k institutu bezpečné země původu se pak Nejvyšší správní soud podrobně vyjádřil v rozsudku ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 - 70, č. 1749/2009 Sb. NSS, či v usnesení ze dne 14. 3. 2014, č. j. 5 Azs 23/2013 - 19. V posledním zmíněném usnesení Nejvyšší správní soud akcentoval, že „[s]myslem institutu bezpečné země původu je zrychlit řízení o udělení mezinárodní ochrany v případech, kdy žadatelé přicházejí ze země, ohledně níž lze předpokládat dodržování standardů ochrany*

lidských práv. Jelikož se jedná o institut, jenž z hlediska přezkumu tvrzených skutečností nenabízí totožnou úroveň ochrany jako běžné nezkrácené řízení, je třeba k jeho užití přistupovat uvážlivě a zodpovědně.“ „Nejvyšší správní soud je přesvědčen, že v posuzované věci městský soud citované judikaturní závěry zohlednil. Není pochyb o tom, že Česká republika považuje Gruzii za bezpečnou zemi původu a stěžovatel neuvedl žádná tvrzení, která by byla způsobilá tuto vyvratitelnou domněnku zpochybnit.“ (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 12. 2020, č. j. 1 Azs 309/2020 – 39).

39. Spíše nad rámec výše uvedeného krajský soud dodává, že žalobce a) přiložil k žalobě zprávy ohledně svého zdravotního stavu (epileptických záchvatů a jejich vyšetření). Tyto zprávy však nebyly navrženy k důkazům v řízení o věci samé, ale tyto byly předkládány v souvislosti s tvrzeními ohledně žádosti žalobce a) o přiznání odkladného účinku žalobě, proto se jimi krajský soud v řízení o věci samé nikterak nezabýval. Neměl k tomu ostatně ani žádná relevantní tvrzení v žalobě.

IV. Závěr a náklady řízení

40. Soud tak neshledal žalobou důvodnou a nad její rámec nezjistil žádnou vadu, jež by měla za následek nezákonnost žalobou napadených rozhodnutí a k níž by musel přihlížet z úřední povinnosti. Soud proto žaloby jako nedůvodné podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.
41. Výroky II. a III. o náhradě nákladů řízení jsou odůvodněny ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s., neboť úspěšnému žalovanému nevznikly náklady řízení nad rámec jeho běžné úřední činnosti a žalobci nebyli v řízení úspěšní, pročez nemají právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Hradec Králové 21. ledna 2022

JUDr. Martina Kůchlerová, Ph.D. v. r.
samosoudkyně